

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 1221

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 23 decembrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 312 din 11 mai 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012	2–5
Decizia nr. 461 din 1 iulie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (1) lit. a), r) și s), ale art. 8 alin. (1 ¹) și ale art. 15 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004	5–8
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
189. — Ordin al ministrului afacerilor interne privind completarea anexei la Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 137/2018 pentru aprobarea Normei de dotare cu mijloace tehnice și bunuri materiale necesare Instituției Prefectului	9
ACTE ALE CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI	
Hotărârea din 2 noiembrie 2021 în Cauza S.C. Uzinexport — S.A. împotriva României	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 312**

din 11 mai 2021

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 194 pct. 13
din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, excepție ridicată de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz din Mediaș în Dosarul nr. 1.547/257/2018 al Judecătoriei Mediaș și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.305D/2018.

2. La apelul nominal se prezintă pentru partea Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz din Mediaș doamna consilier juridic Raluca Ioana Purecel, cu delegație depusă la dosar, iar pentru partea Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (A.N.R.E.), doamna consilier juridic Alina Zorzoană, cu delegație depusă la dosar. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că instanța de fond a comunicat copia unei sentințe civile prin care a fost soluționată cauza, precum și a faptului că Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz din Mediaș a renunțat să se mai prevaleze de această excepție de neconstituționalitate.

4. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 3.327D/2019 având ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, excepție ridicată de aceeași autoare în Dosarul nr. 1.564/257/2018 al Tribunalului Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

5. La apelul nominal răspund aceiași reprezentanți ai părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

6. Având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate în dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea Dosarului nr. 3.327D/2019 la Dosarul nr. 1.305D/2018.

7. Atât reprezentanții părților prezente, cât și reprezentantul Ministerului Public pun concluzii de conexare a dosarelor. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 3.327D/2019 la Dosarul nr. 1.305D/2018, care a fost primul înregistrat.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Societății Naționale de Transport Gaze Naturale Transgaz, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, având în vedere că prevederile legale criticate nu respectă cerințele de claritate și precizie. Astfel, este

imposibilă adaptarea comportamentului agentului economic prin raportare la norme de trimitere. Invocă jurisprudența considerată relevantă a instanței de contencios constituțional, respectiv Decizia nr. 152 din 6 mai 2020. Se mai menționează elemente de fapt din cauza civilă aflată pe rolul instanței.

9. În continuare, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului A.N.R.E., care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, arătând că în dosar s-au reliefat mai degrabă elemente de fapt a căror apreciere revine instanței de fond. Se arată că prevederile legale criticate sunt clare și previzibile, profesioniștii având posibilitatea de a se informa cu privire la obligațiile care le revin. Invocă jurisprudența considerată relevantă a instanței de contencios constituțional, respectiv Decizia nr. 470 din 28 iunie 2016, Decizia nr. 316 din 9 mai 2017, Decizia nr. 382 din 6 iunie 2017 și Decizia nr. 509 din 4 iulie 2017. Mai menționează că au fost depuse deja concluzii scrise.

10. Având cuvântul în replică, reprezentantul Societății Naționale de Transport Gaze Naturale Transgaz arată că prevederile legale criticate au suferit modificări, astfel că jurisprudența invocată de partea A.N.R.E. nu mai are incidență. Se face trimitere la jurisprudența mai recentă a instanței de contencios constituțional, menționându-se și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

11. Președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, în principal, ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Astfel, se apreciază că nu sunt formulate veritabile critici de neconstituționalitate, ele vizând fondul cauzei. Acesta mai arată că prevederile legale criticate nu sunt discreționare, textul fiind clar și precis. Se mai menționează că există jurisprudență a Curții Constituționale care s-a pronunțat pe aspecte similare.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

12. Prin Încheierea din 27 august 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.547/257/2018, **Judecătoria Mediaș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012**, excepție invocată de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz din Mediaș, județul Sibiu, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei plângeri formulate împotriva unui proces-verbal de constatare și sancționare a unei contravenții prevăzute de art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.

13. Prin Încheierea din 6 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.564/257/2018, **Tribunalul Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 194 pct. 13 din Legea nr. 123/2012**, excepție invocată de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz din Mediaș, județul Sibiu într-o cauză având ca obiect

soluționarea unei plângeri formulate împotriva unui proces-verbal de constatare și sancționare a unei contravenții prevăzute de art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.

14. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține că dispozițiile legale criticate nu îndeplinesc condițiile de claritate și previzibilitate întrucât niciun operator economic din sectorul gazelor naturale nu poate cunoaște din textul normei juridice care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa contravențională și criteriile de individualizare a sancțiunilor.

15. Se arată că textul pct. 13 al art. 194 din Legea nr. 123/2012 este lipsit de un conținut explicit, este ambiguu și derutant pentru parte, dar și pentru judecătorul care trebuie să analizeze o situație de fapt, atât timp cât faptele ce constituie contravenții privind condițiile de valabilitate a licenței sunt prevăzute deja în cuprinsul Condițiilor de valabilitate a licenței pentru transportul gazelor naturale prevăzute în anexa la Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Gazelor Naturale nr. 1.362/2006, precum și în mod expres în ordinele și deciziile emise de către A.N.R.E., fapt ce poate conduce la aplicarea a două sancțiuni pentru aceeași faptă.

16. De asemenea, nu există criterii de individualizare a sancțiunilor și nici nu se poate stabili că este într-adevăr proporțională aplicarea acelei sancțiuni cu gradul de pericol social al respectivei contravenții. Se mai arată că sunt încălcate și prevederile art. 8 alin. (4) teza întâi, ale art. 36 alin. (1) și ale art. 78 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

17. **Judecătoria Mediaș** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, prevederile legale criticate contravenind dispozițiilor art. 11 și art. 15 din Constituție, precum și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului care a elaborat o serie de criterii pentru asimilarea practicii contravenționale cu cea penală (cum ar fi elementele constitutive specifice obiectului unei cauze penale care să aibă latura subiectivă, latura obiectivă și sancțiune), care nu se reflectată, însă, în dispozițiile legale criticate.

18. **Tribunalul Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

19. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

20. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile scrise depuse, concluziile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

21. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

22. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 16 iulie 2012, care au următorul

cuprins: „*Constituie contravenții la normele privind desfășurarea activităților în sectorul gazelor naturale următoarele fapte: [...] 13. neîndeplinirea și/sau îndeplinirea necorespunzătoare a condițiilor de valabilitate ale autorizațiilor/licențelor precizate la art. 119 pct. 2 și 3, altele decât cele menționate în cuprinsul prezentului articol;*”.

23. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate aceste prevederi contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii, ale art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, ale art. 15 alin. (1) privind universalitatea legii, ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție, ale art. 23 alin. (12) privind legalitatea incriminării, ale art. 45 privind libertatea economică și ale art. 135 alin. (1) și alin. (2) lit. a) privind economia și libertatea comerțului.

24. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că textul legal criticat se referă la neîndeplinirea și/sau îndeplinirea necorespunzătoare a condițiilor de valabilitate ale autorizațiilor/licențelor precizate la art. 119 pct. 2 și 3, altele decât cele menționate în cuprinsul art. 194 pct. 13. Trebuie menționat faptul că Legea nr. 123/2012 transpune în dreptul intern prevederile Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE și ale Directivei 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE care reglementează la nivel european normele comune pe piața internă în sectorul gazelor naturale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 211 din 14 august 2009.

25. Astfel, dispozițiile legale stabilesc cadrul de reglementare pentru desfășurarea activităților privind transportul, producția, distribuția, furnizarea și înmagazinarea gazelor naturale, modalitățile de organizare și funcționare a sectorului gazelor naturale, de acces pe piață, precum și criteriile și procedurile aplicabile pentru acordarea de autorizații și/sau licențe în sectorul gazelor naturale. Aceste autorizații/licențe sunt acte administrative individuale care sunt emise doar de către A.N.R.E., acordate unei persoane fizice sau juridice, pentru exercitarea unui drept sau a unor obligații, potrivit art. 100 pct. 8 din Legea nr. 123/2012.

26. Potrivit art. 102¹ alin. (6) din aceeași lege, A.N.R.E. aprobă prin ordin al președintelui acesteia și publică norme tehnice care stabilesc criteriile de siguranță tehnică și cerințele tehnice minime de proiectare, execuție și exploatare pentru conectarea la sistem a instalațiilor GNL, a instalațiilor de înmagazinare, a altor instalații de transport sau de distribuție, precum și a magistrelor directe. Aceste norme tehnice asigură interoperabilitatea sistemelor și sunt obiective și nediscriminatorii și se notifică Comisiei Europene în conformitate cu legislația națională în vigoare.

27. Aceași autoritate de reglementare controlează, prin persoane împuternicite, respectarea specificațiilor, caracteristicilor și criteriilor tehnice de siguranță ale instalațiilor și echipamentelor utilizate în rețelele de transport și distribuție a gazelor naturale. Ca atare, înființarea de noi conducte de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale, precum și de noi obiective de producție de biogaz, biometan, GNL/GNC sau de noi sisteme de transport, înmagazinare și distribuție a gazelor naturale se face pe bază de autorizații de înființare, în timp ce desfășurarea activităților de furnizare a acestora, precum și administrarea piețelor centralizate de gaze naturale se realizează pe bază de licență.

28. De asemenea, trebuie menționat faptul că Societatea Națională de Transport de Gaze Naturale Transgaz S.A. este singurul operator de transport și de sistem din România, care are monopol natural în domeniul gazelor naturale, titular al unei licențe de operare sisteme de transport gaze naturale, acordată prin Decizia A.N.R.E. nr. 3.911 din 20 decembrie 2013, fiind, așadar, obligată să respecte regulile și condițiile impuse sectorului de către autoritatea de reglementare în domeniu prin actele administrative individuale sau cu caracter normativ.

29. De altfel, potrivit art. 122 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 123/2012, titularii de licențe din sectorul gazelor naturale, indiferent de forma de proprietate sau de regimul juridic al acestora, au obligația să respecte condițiile de valabilitate asociate autorizațiilor și licențelor acordate de A.N.R.E.

30. La art. 194 din lege sunt enumerate o serie de fapte considerate de către legiuitor drept contravenții, dintre care unele sunt strict definite, iar altele, cum este cea prevăzută la punctul 13, sunt particulare, reprezentând voința legiuitorului de a da aceeași greutate legislației secundare specifice domeniului gazelor naturale și de a conferi A.N.R.E. posibilitatea de efectuare a verificărilor în vederea asigurării respectării întregului ansamblu de norme edictate și în vederea sancționării contravenționale a operatorilor economici licențiați care nu se conformează acestora.

31. Ca atare, nu se poate susține afirmația autoarei excepției de neconstituționalitate potrivit căreia textul de lege criticat este neclar sau lipsit de previzibilitate, întrucât, din lectura dispozițiilor art. 194 pct. 13 din Legea nr. 123/2012 se observă cu ușurință faptul că acesta este clar și precis, sancționând nerespectarea de către operatorul de transport a tuturor ordinelor și deciziilor emise de A.N.R.E., altele decât cele prevăzute în respectivul articol. În consecință, autoarea excepției este obligată să respecte toate condițiile asociate licenței pe care o deține. În aceeași calitate de operator al sistemelor de transport de gaze naturale, autoarea trebuie să respecte și să se conformeze actelor normative primare, pe de o parte, dar și legislației secundare care reglementează domeniul în care își desfășoară activitatea și pentru care a fost autorizată de A.N.R.E., pe de altă parte.

32. De altfel, în ceea ce privește chestiunea reglementării unor contravenții prin trimiteri la condițiile de acordare a unei licențe de către A.N.R.E., s-a pronunțat de multe ori în jurisprudența sa, prin raportare la piața energiei electrice.

33. Astfel, prin Decizia nr. 470 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 12 ianuarie 2017, Curtea Constituțională a reținut că piața energiei electrice este o piață reglementată, autoritatea competentă să verifice respectarea prevederilor legale fiind A.N.R.E.. Accesul pe piața energiei electrice în calitate de furnizor și distribuitor presupune respectarea anumitor condiții legale, autoritatea competentă având îndrituirea, potrivit art. 9 alin. (4) din Legea nr. 123/2012, de a reglementa în mod detaliat aceste condiții. Astfel, potrivit acestora, „*Procedura de acordare, modificare, suspendare și retragere a autorizațiilor și licențelor, termenele și condițiile de acordare, constând în: criterii, limite de putere, atestări, avize, garanții și altele asemenea, diferențiate pe categorii de capacități și activități supuse autorizării, se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al președintelui ANRE*”.

34. Așadar, odată cu acordarea licenței, sunt prevăzute expres drepturile și obligațiile titularului de licență. Textul legal criticat permite, prin intermediul modului în care sunt redactate condițiile asociate unei licențe, raportarea și la textele legale care nu sunt expres individualizate, dar individualizabile de către un profesionist care activează în domeniul energiei electrice. Condițiile menționate precizează că, pe toată durata de valabilitate a licenței, titularul licenței va respecta prevederile

legii, ale condițiilor asociate licenței, precum și modificările aduse ulterior acestora de autoritatea competentă.

35. Ca atare, Curtea a apreciat că art. 93 alin. (1) pct. 4 din Legea nr. 123/2012 nu prezintă niciun viciu de neconstituționalitate, el nu se referă la condițiile generale de acordare a licenței, ci la condiții concrete aplicabile titularului licenței, textul legal nefolosind expresia „condiții generale”. Faptul că în cadrul condițiilor concrete (care însoțesc licența) sunt incluse, în fapt, atât prevederi cu caracter general, cât și cu caracter specific, precum și modul de raportare la acestea a organelor constatatoare este mai degrabă o problemă de legalitate decât de constituționalitate.

36. De altfel, art. 93 din Legea nr. 123/2012 conține și alte dispoziții care fac trimitere la necesitatea reglementărilor tehnice și/sau comerciale emise de A.N.R.E. (punctele 5, 22, 25, 26, 37 și 44), având în vedere domeniul tehnic specific al energiei electrice.

37. Curtea a mai reținut și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care, în Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, a statuat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului de care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. Previzibilitatea legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. La fel se întâmplă și cu profesioniștii, obișnuiți să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea activității lor. Astfel, se poate aștepta ca aceștia să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă.

38. Întrucât, pe lângă aspectele menționate mai sus, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză, inclusiv în raport cu art. 1 alin. (5), art. 11, art. 15 alin. (1), art. 20, art. 23 alin. (12), art. 45 și art. 135 alin. (1) și alin. (2) lit. a) din Constituție, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

39. În ceea ce privește criticile raportate la prevederile Legii nr. 24/2000, Curtea apreciază că, în realitate, acestea se circumscriu aceluiași critici raportate la art. 1 alin. (5) din Constituție.

40. Având în vedere că prevederile legale criticate nu se referă la căile de atac împotriva deciziilor de sancționare emise de A.N.R.E., Curtea reține că dispozițiile art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție nu au incidență în cauză.

41. Totodată, Curtea constată că celelalte aspecte menționate în susținerea excepției de neconstituționalitate sunt chestiuni ce țin de interpretarea și aplicarea legii și sunt de competența instanțelor de judecată, care, cu ocazia efectuării controlului de legalitate a actelor sancționatorii emise în virtutea prevederilor criticate, pot stabili dacă sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției prevăzute de legislația în materia gazelor naturale și în materie contravențională, astfel cum este, spre exemplu, Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, și care la art. 1 statuează că „*Legea contravențională apără valorile sociale, care nu sunt ocrotite prin legea penală. Constituie contravenție fapta săvârșită cu vinovăție, stabilită și sancționată prin lege, ordonanță, prin hotărâre a Guvernului (...)*”, iar la art. 5 alin. (1) și alin. (5) prevede că „*Sancțiunile contravenționale sunt principale și complementare*”, iar „*Sancțiunea stabilită trebuie să fie proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite*”.

42. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz din Mediaș în Dosarul nr. 1.547/257/2018 al Judecătoriei Mediaș și în Dosarul nr. 1.564/257/2018 al Tribunalului Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art. 194 pct. 13 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Mediaș și Tribunalului Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 11 mai 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Fabian Niculae

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 461

din 1 iulie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (1) lit. a), r) și s), ale art. 8 alin. (1¹) și ale art. 15 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 alin. (3), art. 8 alin. (1¹) și art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, excepție ridicată de Societatea Comprest Util — S.R.L. din Constanța în Dosarul nr. 723/118/2019 al Tribunalului Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.878D/2019.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autoarea excepției, doamna Daniela Cismaru, consilier juridic, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că autoarea excepției a comunicat la dosar note scrise, prin care solicită admiterea criticilor de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantei autoarei excepției, care solicită admiterea criticilor de neconstituționalitate. Invocă Decizia nr. 8

din 2 martie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, potrivit căreia, în vederea exercitării controlului de legalitate asupra actelor administrative la cererea organismelor sociale interesate, invocarea interesului legitim public trebuie să fie subsidiară invocării unui interes legitim privat. Susține că decizia precitată confirmă existența unei practici neunitare la nivelul instanțelor judecătorești determinată de lipsa de claritate și precizie a normelor de lege criticate, ceea ce relevă, de fapt, vicii cu relevanță constituțională prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție. Afirmă că Decizia nr. 8 din 2 martie 2020, precitată, complinește parțial caracterul lacunar al prevederilor de lege criticate. Astfel, dispozițiile de lege criticate permit organizațiilor neguvernamentale să își aroge competențe de tutelă administrativă și de reprezentare juridică, suplimentar celor stabilite de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații și cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Astfel, asociațiile neguvernamentale își arogă, prin acte unilaterale de voință (act constitutiv/statut), competențe pe care nu le au — asistența și reprezentarea juridică a drepturilor și intereselor legitime ale unor persoane fizice determinate, iar prin dispozițiile art. 2 și art. 8¹ din Legea nr. 554/2004, acțiunea *ultra vires* a acestor organizații este convertită în legitimare procesuală activă, dobândind astfel prerogative mai mari decât cele stabilite de lege pentru Ministerul Public și Avocatul Poporului. Susține că dispozițiile art. 15 din Legea nr. 554/2004 sunt lipsite de claritate, având în vedere că în practica instanțelor judecătorești s-au conturat două opinii privind condițiile ce trebuie îndeplinite pentru suspendarea executării actelor

administrative. Astfel, unele instanțe apreciază că cererea de suspendare a unui act administrativ nu presupune existența unei persoane vătămate, fiind suficient ca reclamantul să fi formulat sesizare prealabilă privind actul administrativ pentru a se legitima procesul activ în cererea de suspendare a executării actului. În cealaltă opinie, cererea de suspendare presupune existența unei persoane vătămate, iar vătămarea trebuie să fie proprie reclamantului. Susține că această interpretare corespunde exigențelor constituționale. Invocă Decizia Curții Constituționale nr. 66 din 15 ianuarie 2009 și solicită instanței de contencios constituțional să decidă care dintre cele două interpretări este conformă Legii fundamentale.

5. Reprezentantul Ministerului Public susține respingerea excepției ca neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, precizând că prevederile de lege ce formează obiectul excepției nu încalcă principiile constituționale invocate. Arată că invocarea unor aspecte privind existența unei practici neunitare la nivelul instanțelor judecătorești nu constituie temei pentru admiterea criticilor de neconstituționalitate, iar asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii de către celelalte instanțe judecătorești revine Înaltei Curți de Casație și Justiție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

6. Prin Sentința civilă nr. 1.267 din 10 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 723/118/2019, **Tribunalul Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 alin. (3), ale art. 8 alin. (1¹) și ale art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.** Excepția a fost ridicată de Societatea Comprest Util — S.R.L. din Constanța într-o cauză având ca obiect suspendarea executării unui act administrativ — autorizație de construire.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că, prin caracterul formal imprimat de instanța judecătii pe fond a cererilor întemeiate pe dispozițiile art. 15 din Legea nr. 554/2004, datorat subiectivismului magistratului, dar și prin lipsa de claritate și previzibilitate, prevederile art. 8 alin. (1¹) și ale art. 2 din Legea nr. 554/2004 încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) și ale art. 21 alin. (3) din Constituție. Se susține că dispozițiile art. 15 din Legea nr. 554/2004, care conferă caracter executoriu hotărârii judecătorești cu privire la cererea de suspendare a executării actului administrativ, nu asigură suficiente garanții dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituție. Se mai arată că organismele sociale constituite în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 nu pot declanșa un contencios obiectiv, calitatea de titular al acțiunii în contencios obiectiv (contencios fără vătămare proprie) fiind recunoscută în mod expres doar subiectelor de drept public. În susținerea criticii de neconstituționalitate este invocată Decizia Curții Constituționale nr. 66 din 15 ianuarie 2009. Pe fondul lipsei de claritate a dispozițiilor art. 8 alin. (1¹) din Legea nr. 554/2004, instanțele judecătorești includ asociațiile și fundațiile, în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, în categoria subiectelor de drept public cărora legiuitorul le-a conferit expres calitatea procesuală activă de a exercita un contencios obiectiv. Aprecierea conform căreia asociațiilor și fundațiilor li se recunoaște calitatea procesuală activă prin dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 554/2004 — normă legală ce conține o simplă definiție, ce nu poate fi privită izolat de restul reglementării — reprezintă o interpretare *contra legem*, întrucât ar conduce la reglementarea pe cale judecătorească a unei excepții de la regula prevăzută de art. 8 alin. (1¹) din Legea

nr. 554/2004. Neclaritatea și lipsa de previzibilitate a art. 8 alin. (1¹) din Legea nr. 554/2004 decurg din aceea că această normă nu distinge între organismele sociale și celelalte persoane juridice de drept privat în privința condiției subsidiarității. Condiția subsidiarității interesului public se impune nu numai cu privire la acțiunea de fond, ci și în cazul cererilor de suspendare, deoarece cele două demersuri judiciare sunt strâns legate între ele, iar prin cererea de suspendare se asigură persoanei vătămate o protecție efectivă a drepturilor sale, prin paralizarea temporară a efectelor unui act administrativ cu privire la a cărui legalitate există îndoieli serioase și care îi creează astfel un prejudiciu.

8. **Tribunalul Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal** consideră că dispozițiile legale criticate sunt clare și previzibile și nu încalcă dreptul la un proces echitabil ori la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil. Instanța judecătorească va putea dispune suspendarea executării actului administrativ, fără ca una dintre părți să fie privilegiată, iar cealaltă dezavantajată, ținând seama de toate garanțiile procesuale de care se bucură părțile. Totodată, dispozițiile legale criticate nu împiedică, sub nicio formă, soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, deoarece suspendarea actului administrativ atacat poate fi dispusă de instanța judecătorească numai până la soluționarea definitivă a cauzei.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse de autoarea excepției, susținerea reprezentantei autoarei excepției, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din dispozitivul actului de sesizare, îl constituie dispozițiile art. 2, ale art. 8 alin. (1¹) și ale art. 15 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare. Din analiza criticilor de neconstituționalitate Curtea observă că, în realitate, sunt vizate dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. a), r) și s), ale art. 8 alin. (1¹) și ale art. 15 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, urmând să rețină ca obiect al excepției aceste prevederi de lege, care au următorul cuprins:

— Art. 2: „(1) În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) persoană vătămată — orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri; în sensul prezentei legi, sunt asimilate persoanei vătămate și grupul de persoane fizice, fără personalitate juridică, titular al unor drepturi subiective sau interese legitime private, precum și organismele sociale care

invocă vătămarea prin actul administrativ atacat fie a unui interes legitim public, fie a drepturilor și intereselor legitime ale unor persoane fizice determinate;

(...);

r) interes legitim public — *interesul care vizează ordinea de drept și democrația constituțională, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare, realizarea competenței autorităților publice;*

s) organisme sociale interesate — *structuri neguvernamentale, sindicate, asociații, fundații și altele asemenea, care au ca obiect de activitate protecția drepturilor diferitelor categorii de cetățeni sau, după caz, buna funcționare a serviciilor publice administrative; (...);*

— Art. 8 alin. (1¹): „Persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat pot formula cerere de cerere prin care invocă apărarea unui interes legitim public numai în subsidiar, în măsura în care vătămarea interesului legitim public decurge logic din încălcarea dreptului subiectiv sau a interesului legitim privat.”;

— Art. 15 alin. (3) teza a doua: „Hotărârea dată cererii de suspendare este executorie de drept, iar introducerea recursului, potrivit art. 14 alin. (4), nu suspendă executarea.”

13. În opinia autoarei excepției, prevederile de lege ce formează obiectul excepției contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor și în art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile legale criticate din Legea nr. 554/2004 au mai fost supuse controlului de constituționalitate, iar prin mai multe decizii Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate (a se vedea spre exemplu Decizia nr. 939 din 19 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 74 din 31 ianuarie 2007, Decizia nr. 66 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 135 din 4 martie 2009, Decizia nr. 750 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467 din 7 iulie 2009, Decizia nr. 168 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 261 din 13 aprilie 2011, sau Decizia nr. 349 din 24 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 394 din 13 iunie 2012).

15. Astfel, referitor la dispozițiile art. 8 alin. (11) din Legea nr. 554/2004, Curtea a statuat că acestea au menirea de a clarifica și de a stabili în ce condiții și cine poate invoca apărarea interesului legitim public. Din conținutul textului se deduce că, prin acțiunea pe care o introduc la instanța de contencios administrativ, persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat nu pot invoca direct „*interesul legitim public*” pentru anularea unui act administrativ, ci numai în subsidiar, pe calea unor capete de cerere distincte, în măsura în care vătămarea interesului legitim public decurge din încălcarea unui drept subiectiv sau a unui interes legitim privat. Așadar, prin acțiunea introdusă, persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat trebuie să dovedească mai întâi că a avut loc o încălcare a dreptului sau a interesului lor legitim privat, după care să susțină în sprijinul cererii și vătămarea interesului public, ce decurge din actul administrativ atacat. Prin adoptarea textului criticat, legiuitorul a urmărit să „paralizeze” așa-numitele „acțiuni populare” intentate de unele persoane fizice sau persoane juridice de drept privat care, neavând argumente să dovedească o vătămare a unui drept sau interes legitim privat propriu, recurg la calea acțiunilor întemeiate exclusiv pe motivul vătămării interesului public.

16. Dispozițiile de lege criticate nu conțin norme care să restrângă exercitarea accesului liber la justiție sau a dreptului la un proces echitabil. Dimpotrivă, prevederile legale criticate dau posibilitatea și persoanelor fizice sau juridice de drept privat ca, în anumite condiții, să invoce în fața instanței de contencios administrativ apărarea unui interes legitim public, atribuție ce aparține de regulă competenței autorităților publice, și nu persoanelor fizice sau juridice de drept privat. Astfel cum rezultă și din prevederile art. 1 — „Subiectele de sesizare a instanței” din Legea nr. 554/2004, Avocatul Poporului, Ministerul Public, Agenția Națională a Funcționarilor Publici sau prefectul sunt instituții publice care, potrivit propriilor legi de organizare și funcționare, dar și Legii nr. 554/2004, au atribuții specifice în ceea ce privește sesizarea directă a instanței de contencios administrativ dacă apreciază că un act administrativ (normativ sau individual, după caz) este nelegal ori afectează drepturile, libertățile și interesele legitime ale cetățenilor sau interesul public. Prin urmare, interesul general al societății este protejat de instituții publice cu competențe speciale în această materie, iar dispozițiile de lege criticate oferă aceeași posibilitate și persoanelor fizice sau juridice private, sub condiția justificată că interesul legitim public pretins încălcat să fie rezultatul încălcării dreptului subiectiv sau a interesului legitim privat al acestora. De altfel, prevederile art. 8 din Legea nr. 554/2004, referitoare la obiectul acțiunii judiciare, reprezintă transpunerea în planul legii organice a prevederilor art. 52 din Constituție, care garantează dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, iar dispozițiile art. 8 alin. (11) reglementează condițiile exercitării, în cadrul acestei acțiuni de contencios administrativ principale, a unei cereri subsidiare, având ca obiect încălcarea unui interes legitim public.

17. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în cauza de față.

18. Distinct, în ceea ce privește critica referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea reține că, din perspectiva cerințelor de calitate a legii, textele de lege criticate sunt clare, precise și previzibile, în privința declanșării, în anumite condiții, a controlului judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice pe calea contenciosului administrativ, de către persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat, în măsura în care vătămarea interesului legitim public decurge din încălcarea dreptului subiectiv sau a interesului legitim privat. Curtea observă că Legea nr. 554/2004 instituie, prin art. 2 alin. (1) lit. p) și art. 2 alin. (1) lit. r), definiția legală a sintagmelor „*interes legitim privat*” și „*interes legitim public*”, iar art. 2 alin. (1) lit. s) stabilește înțelesul noțiunii de „*organisme sociale interesate*”. Faptul că legiuitorul nu a enumerat toate categoriile de persoane juridice de drept privat care pot formula capete de cerere, potrivit art. 8 alin. (11) din Legea nr. 554/2004, se datorează gradului de abstractizare pe care trebuie să îl întrunească norma legală, revenind interpretului acesteia rolul de a identifica toate cazurile concrete, de natură să se încadreze în ipoteza textului de lege criticat. Așa cum a subliniat Curtea Constituțională, în concordanță cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, nevoia de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 8 iulie 2016).

19. De asemenea, în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile-tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulilor mai mult sau mai puțin vagi pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație, interpretarea și aplicarea unor asemenea norme legale depinzând de practică (a se vedea, de exemplu, Hotărârea din 25 mai 1993, pronunțată în Cauza *Kokkinakis împotriva Greciei*, paragraful 40, sau Hotărârea din 11 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 31).

20. Ca atare, soluționarea pretensei neclarități a dispozițiilor legale criticate, în vederea interpretării și aplicării acestora, reprezintă un atribut al puterii judecătorești, nefiind de resortul controlului de constituționalitate.

21. Când privește critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 15 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, Curtea reține că prevederile de lege criticate reprezintă norme de procedură prin care se instituie caracterul executoriu de drept al hotărârii date cererii de suspendare a executării actului administrativ. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că prevederile art. 15 din Legea nr. 554/2004 reglementează suspendarea executării actului administrativ ca pe o situație de excepție, în considerarea prezumției de legalitate de care se bucură acest tip de acte juridice (a se vedea Decizia nr. 464 din 6 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 604 din 12 iulie 2006). Instanța de judecată va putea dispune suspendarea fără ca una dintre părți să fie privilegiată, iar cealaltă dezavantajată, ținând seama de toate garanțiile procesuale de care se bucură părțile. Dispozițiile legale criticate nu împiedică, sub nicio formă, soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, deoarece suspendarea executării actului administrativ atacat poate fi dispusă de instanța de judecată numai până la soluționarea definitivă a cauzei (a se vedea în acest sens Decizia nr. 939 din 19 decembrie 2006, precitată).

22. Curtea precizează că, în temeiul art. 126 alin. (2) din Constituție, procedura de judecată este prevăzută numai prin lege, iar legiuitorul, în considerarea unor situații speciale, poate adopta norme de procedură derogatorii de la dreptul comun, atâta vreme cât își subordonează acest demers regulilor și principiilor constituționale. Necesitatea soluționării cu celeritate a cauzelor din domeniul contenciosului administrativ a determinat reglementarea unei proceduri de judecată speciale, care nu se abate însă de la exigențele drepturilor procesuale ale părților consacrate în Legea fundamentală.

23. Așa fiind, nu poate fi reținută critica privind încălcarea prevederilor art. 21 alin. (3) din Constituție, deoarece părțile beneficiază de toate garanțiile unui proces echitabil, inclusiv în ceea ce privește soluționarea cererii de suspendare a executării actelor administrative și a recursului împotriva soluției de suspendare a executării acestor acte.

24. Referitor la invocarea de către autoarea excepției, prin notele scrise depuse la dosarul Curții Constituționale, precum și, direct în ședința publică, de către reprezentanta autoarei excepției a unor noi motive de neconstituționalitate, prin referirea la Decizia nr. 8 din 2 martie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, și a unor noi texte constituționale de referință, Curtea constată că aceasta nu poate fi reținută. În jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a statuat că, în lumina dispozițiilor art. 10 alin. (2) și ale art. 29 alin. (1)—(4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cadrul procesual specific excepției de neconstituționalitate rezultă din încheierea de sesizare și din motivarea scrisă a autorului, iar aceasta din urmă nu poate fi completată în fața Curții Constituționale cu elemente noi, ce nu au fost puse în discuția părților în fața instanței judecătorești (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 848 din 18 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 829 din 10 decembrie 2012, și Decizia nr. 13 din 22 ianuarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 114 din 28 februarie 2013).

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Comprest Util — S.R.L. din Constanța în Dosarul nr. 723/118/2019 al Tribunalului Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile art. 2 alin. (1) lit. a), r) și s), ale art. 8 alin. (11) și ale art. 15 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Tulcea — Secția civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 1 iulie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ORDIN

privind completarea anexei la Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 137/2018 pentru aprobarea Normei de dotare cu mijloace tehnice și bunuri materiale necesare Instituției Prefectului

În temeiul art. 7 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/2008, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul afacerilor interne emite următorul ordin:

Art. I. — În anexa la Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 137/2018 pentru aprobarea Normei de dotare cu mijloace tehnice și bunuri materiale necesare Instituției Prefectului, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1056 din 13 decembrie 2018, cu modificările ulterioare, după punctul 60 se introduc șase noi puncte, punctele 61—66, potrivit anexei care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul afacerilor interne,
Lucian Nicolae Bode

București, 17 decembrie 2021.
Nr. 189.

ANEXĂ

Nr. crt.	Denumirea bunurilor materiale	U.M.	Criterii de înzestrare și mod de repartizare
61	Generator curent electric	cpl.	— câte 1 pentru fiecare sediu din administrarea prefecturii
62	Tabletă	buc.	— câte 2 pentru fiecare S.P.C.R.P.C.Î.V.
63	Laptop	cpl.	— câte 1 pentru fiecare S.P.C.R.P.C.Î.V.
64	Monitor TV	buc.	— câte 3 pentru fiecare S.P.C.R.P.C.Î.V.
65	Înseriator automat documente	buc.	— câte 2 pentru fiecare S.P.C.R.P.C.Î.V.
66	Scanner 2D pentru citire QR	cpl.	— câte 3 pentru fiecare S.P.C.R.P.C.Î.V.

ACTE ALE CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

HOTĂRÂREA din 2 noiembrie 2021

în Cauza S.C. Uzinexport — S.A. împotriva României

(Cererea nr. 15.886/15)
Strasbourg

Hotărârea este definitivă. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza S.C. Uzinexport — S.A. împotriva României (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din: Tim Eicke, președinte, Faris Vehabović, Pere Pastor Vilanova, judecători, și Ilse Freiwirth, grefier adjunct de secție, având în vedere:

— cererea (nr. 15.886/15) îndreptată împotriva României, prin care o societate comercială de drept român, S.C. Uzinexport — S.A. („reclamanta”), a sesizat Curtea la 30 martie 2015 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („Convenția”);

— decizia de a aduce prezenta cerere la cunoștința Guvernului român („Guvernul”);

— observațiile părților;

— decizia prin care Curtea a respins opoziția Guvernului față de examinarea cererii de către un comitet,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 28 septembrie 2021,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea are ca obiect, în raport cu art. 1 din Protocolul nr. 1, pretinsa încălcare a dreptului de proprietate al societății reclamante ca urmare a stabilirii, prin lege, a unui curs de schimb special pentru convertirea în moneda națională a unei creanțe denumite în monedă străină.

ÎN FAPT

2. Reclamanta este o societate comercială de drept român, specializată în construcția de platforme industriale și are sediul la București. A fost reprezentată de doamna N. Popescu, avocată în București.

3. Guvernul a fost reprezentat de agenții guvernamentali, cel mai recent, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

I. Contextul cauzei

4. În anii '80, reclamanta, care în acea perioadă era operator economic cu capital de stat, a construit trei fabrici de ciment în Irak. Respectiv lucrările se înscriseră în cadrul unui acord interguvernamental de cooperare economică între România și Irak. Costul lor se ridica la aproximativ 120 milioane de dolari americani (USD), iar finanțarea fusese asigurată de băncile de stat române de la care reclamanta luase împrumuturi.

5. După căderea regimului comunist, în decembrie 1989, Guvernul a schimbat forma juridică a reclamantei. În noiembrie 1990, aceasta a devenit societate comercială, al cărei întreg capital era deținut de stat.

6. Ca urmare a invadării Kuweitului, i s-a aplicat un embargo Irakului care, în august 1990, a încetat plățile aferente lucrărilor efectuate de reclamantă. O parte a creanței împotriva Irakului, respectiv aproximativ 87 milioane USD, a fost preluată de stat cu titlu de datorie publică, în baza Legii nr. 7/1992 (*infra*, pct. 36). În comunicările scrise dintre băncile care finanțaseră lucrările și reclamantă, aceasta era desemnată ca titulară a părții din creanța împotriva Irakului care nu fusese preluată cu titlu de datorie publică.

7. Începând din 1995, reclamanta a făcut parte dintr-un program de privatizare a operatorilor economici din sectorul public. În prima etapă, statul a transferat cu titlu gratuit 60% din capitalul social către persoane private. În a doua etapă, la 31 ianuarie 1997, a cedat, cu titlu oneros, celelalte 40% rămase din capitalul social asociației de salariați a societății reclamante. Contractul de cedare menționa că toate drepturile și obligațiile

societății reclamante erau transferate noilor acționari. Prețul de vânzare, respectiv 4.165.560 USD, a fost stabilit pe baza unei estimări realizate de un cabinet de audit și de serviciile statului.

8. În baza Legii nr. 29/1994 (*infra*, pct. 37), Guvernul a negociat cu Irakul plata definitivă a datoriei irakiene și recuperarea creanțelor provenite din activitatea de comerț exterior derulată înainte de 1989.

9. Printr-un acord semnat la 18 august 2005, România a anulat aproape 80% din datoria Republicii Irak în schimbul angajamentului acesteia din urmă de a plăti României 977 milioane USD. O parte a datoriei era constituită din creanțe de la mai mulți foști operatori economici cu capital de stat, între care și reclamanta.

10. Legea nr. 247/2005 (*infra*, pct. 39—40) a înființat un fond special, denumit *Proprietatea*, pentru despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate. O parte din veniturile fondului provenea din creanțele recuperate de stat, în special de la lucrările realizate înainte de 1989 în străinătate de operatori economici ai statului român. În lege se prevedea de asemenea că statul trebuie să plătească succesiorilor foștilor operatori economici de stat creanțele convertite conform unui curs de schimb special de 0,0015 lei românești (RON) pentru 1 USD. Restul sumelor recuperate urmau să fie virate Fondului *Proprietatea*.

11. Prin Hotărârea nr. 1.638 din 10 decembrie 2008 (*infra*, pct. 41—44), Guvernul a calculat cuantumul creanțelor societăților comerciale vizate în acordul semnat cu Irakul și a stabilit un flux de plăți.

12. În hotărâre se preciza că Irakul recunoscuse o datorie de 54 milioane USD aferentă lucrărilor efectuate de reclamantă și că, în urma reducerilor negociate, se angajase să achite 20.918.040 USD în mai multe tranșe. Suma datorată reclamantei pentru anul 2009 era de 121.257 USD. În hotărâre se impunea de asemenea convertirea acestei sume în monedă națională la cursul de schimb special stabilit prin Legea nr. 247/2005 (*supra*, pct. 10). Prin urmare, în 2009, Ministerul Finanțelor trebuia astfel să vireze reclamantei suma de 181 RON (*infra*, pct. 44).

II. Acțiunea reclamantei în fața Tribunalului București

13. La 16 septembrie 2010, printr-o acțiune introdusă la Tribunalul București, reclamanta a solicitat Ministerului Finanțelor plata sumei de 121.257 USD sau a echivalentului acestei sume convertite în monedă națională la cursul de

schimb al Băncii Naționale a României („BNR”). În cerere, aceasta ridică de asemenea o excepție de nelegalitate a Hotărârii nr. 1.638/2008.

14. Reclamanta susținea că rambursarea creanței sale convertite în baza unui curs de schimb pe care îl considera derizoriu era ilegală și reducea creanța sa la zero. Considera că aplicarea acestui curs constituia o naționalizare contrară dispozițiilor constituționale în materie de protecție a proprietății și garanțiilor din art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

15. Reclamanta a argumentat că este titulara creanței împotriva Irakului și că Ministerul Finanțelor nu putea să invoce dispozițiile Legii nr. 29/1994 (*infra*, pct. 37) pentru a negocia condițiile de recuperare a acestei creanțe. Susținea că această lege nu se aplica decât creanțelor aparținând statului.

16. Reclamanta a explicat faptul că semnase în nume propriu contractul de construire a fabricilor de ciment din Irak și că finanțase lucrările cu fonduri proprii și împrumuturi bancare pe care le rambursase parțial. Aceasta a depus la dosar mai multe hotărâri interne definitive prin care se stabilea că creanțele aferente construirii mai multor platforme industriale în Egipt înainte de 1989 aparțineau reclamantei, nu statului (*infra*, pct. 53).

17. În final, reclamanta a contestat dispozițiile hotărârii care prevedeau scoaterea creanțelor asupra Irakului din evidența contabilă proprie, precum și din cea a societăților comerciale vizate de acea hotărâre (*infra*, pct. 42).

18. Ministerul Finanțelor s-a opus acțiunii. Acesta a arătat că cursul de schimb special era cel în vigoare la finele anului 1989 și a argumentat că avea bază legală, respectiv dispozițiile Legii nr. 247/2005 (*infra*, pct. 39—40) și ale hotărârii contestate.

19. Cu privire la titularii creanțelor care aveau legătură cu construirea platformelor industriale în străinătate înainte de 1989, ministerul a declarat că întreprinderile de stat, printre care și reclamanta, acționaseră în calitate de mandatar ale statului, acesta din urmă având monopol asupra comerțului exterior și tranzacțiilor în monedă străină. Prin urmare, a concluzionat că creanța revendicată de reclamantă aparținea statului.

20. Tribunalul București a dispus disjungerea cererii privind constatarea nulității Hotărârii nr. 1.638/2008 și a transmis această parte a cererii Secției contencios administrativ din cadrul Curții de Apel București.

III. Acțiunea în contencios administrativ împotriva Hotărârii nr. 1.638/2008

21. Reclamanta a declarat apel la Curtea de Apel București, solicitând anularea hotărârii contestate, susținând că aceasta aducea atingere dreptului său la respectarea bunurilor proprii. A afirmat că aplicarea cursului de schimb special redusese creanța sa la zero, ceea ce echivala, conform spuselor sale, cu o naționalizare.

22. De altfel, a continuat explicând că Guvernul modificase destinația prevăzută în acea hotărâre pentru creanțele recuperate de stat. A arătat că, în loc să utilizeze acele sume pentru a despăgubi foștii proprietari de imobile naționalizate, Guvernul și le-a însușit și, în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2010 („OUG nr. 91/2010” — *infra*, pct. 45—46), le-a virat la bugetul de stat.

23. Printr-o sentință din 20 martie 2012, Curtea de Apel București a respins apelul. Instanța a reținut că hotărârea în litigiu a respectat normele de elaborare a actelor normative, că a fost adoptată în temeiul art. 9 alin. (2) lit. a) din titlul VII din Legea nr. 247/2005 (*infra*, pct. 39) și că avea la bază nota de fundamentare întocmită de Ministerul Finanțelor pentru a justifica adoptarea ei (*infra*, pct. 46).

24. Reclamanta a declarat recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție, care a fost respins prin decizie definitivă la 30 ianuarie 2013.

25. Reamintind faptul că Curtea Constituțională se pronunțase deja cu privire la dispozițiile Legii nr. 247/2005 și ale O.U.G. nr. 91/2010 (*infra*, pct. 47—51) și că procedura în contencios administrativ se limitase la controlul legalității Hotărârii Guvernului nr. 1.638/2008, Înalta Curte a hotărât că nu era competentă să examineze conformitatea dispozițiilor acestei hotărâri cu prevederile constituționale sau internaționale.

IV. Acțiunea civilă împotriva Ministerului Finanțelor

26. Printr-o sentință civilă din 24 aprilie 2013, Tribunalul București a respins acțiunea îndreptată împotriva Ministerului Finanțelor (*supra*, pct. 13). Acesta a reținut faptul că valoarea creanței reclamantei fusese stabilită prin Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008 (*infra*, pct. 41—44), care a determinat un regim derogatoriu de la dreptul comun ce permite statului să recupereze creanțele împotriva Irakului, aplicând un curs de schimb diferit de cel al BNR și norme contabile speciale.

27. Legalitatea acestei hotărâri fiind confirmată în cadrul procedurii în contencios administrativ (*supra*, pct. 21—25), tribunalul a statuat că reclamanta nu putea să pretindă plata creanței sale conform normelor de drept comun. Reclamanta a declarat apel.

28. Printr-o decizie civilă din 3 decembrie 2013, Curtea de Apel București a respins apelul, cu motivarea că valoarea creanței și modalitățile de recuperare a acesteia fuseseră stabilite prin acte normative, respectiv Hotărârea nr. 1.638/2008 și OUG nr. 91/2010 (*infra*, pct. 45—46), care, la rândul lor, se bazau pe Legea nr. 247/2005 (*infra*, pct. 39—40).

29. În special, cu privire la cursul de schimb special, curtea de apel a reținut că acesta fusese stabilit prin Legea nr. 247/2005, ale cărei dispoziții fuseseră declarate constituționale de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 286 din 2013 (*infra*, pct. 50—51). A adăugat că aceeași instanță, în Decizia nr. 422 din 2012 (*infra*, pct. 48), a examinat și validat dispozițiile OUG nr. 91/2010 prin care se menținuse acel curs de schimb și prin care sumele rezultate din recuperarea creanțelor de către Ministerul Finanțelor se fac venit la bugetul de stat. Cu privire la Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008, curtea de apel a reținut că legalitatea acesteia fusese confirmată de instanțele interne.

30. Având în vedere aceste elemente, curtea de apel a hotărât că instanțele interne, cu riscul de a depăși limitele puterii judiciare și de a încălca limitele puterii legislative, nu puteau să dea curs cererii reclamantei de a stabili un alt curs valutar decât cel stabilit de puterea legislativă.

31. În ceea ce privește obligația impusă prin Hotărârea nr. 1.638/2008 de a scoate din evidența contabilă veniturile societății provenite din creanțele împotriva Irakului (*infra*, pct. 42), curtea de apel a considerat că adoptarea dispozițiilor derogatorii de la regulile contabile era necesară pentru rezolvarea consecințelor fiscale și contabile ale decontării respectivelor creanțe, conform modalităților prevăzute de această hotărâre.

32. Curtea de apel a respins de asemenea argumentul reclamantei în sensul că, în cadrul negocierii condițiilor de rambursare a unei creanțe care nu îi aparținea, Ministerul Finanțelor comisesse un abuz de putere. A considerat că, înainte de privatizarea reclamantei, capitalul social al acesteia, precum și creanțele rezultate din activitatea de comerț exterior aparțineau statului, care era îndreptățit să negocieze condițiile de recuperare a acestora. A considerat că jurisprudența invocată de reclamantă nu era aplicabilă în speță întrucât privea creanțe rezultate din construirea de platforme industriale în Egipt, nu în Irak (*supra*, pct. 16).

33. Printr-o decizie definitivă din 8 octombrie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul reclamantei și a confirmat temeinicia hotărârilor pronunțate în fond și în apel.

34. Aceasta a considerat că statul era îndreptățit să stabilească întinderea și modalitățile de recuperare a creanțelor societăților comerciale, printre care și reclamanta, care succedaseră operatorilor economici de stat, ținând cont de interesele sale economice și financiare.

35. În consecință, a hotărât că stabilirea unui curs de schimb special era o competență ce aparținea exclusiv puterii legislative, pe care și-a exercitat-o prin adoptarea Legii nr. 247/2005 (*infra*, pct. 39—40) și a actelor normative ulterioare, a căror constituționalitate fusese confirmată de Curtea Constituțională.

CADRUL LEGAL ȘI PRACTICA INTERNE
RELEVANTE

I. Dispozițiile dreptului intern

36. Legea nr. 7 din 5 februarie 1992 prevedea preluarea în contul datoriei publice a pierderilor înregistrate în anii 1989 și 1990 de operatori economici cu capital de stat pentru exporturile și lucrările de construcții-montaj efectuate în străinătate în cadrul acordurilor guvernamentale, comerciale și de cooperare cu alte țări.

37. Legea nr. 29 din 18 mai 1994 autoriza Guvernul să negocieze, prin intermediul Ministerului Finanțelor, recuperarea creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, derulată înainte de 31 decembrie 1989.

38. La 18 august 2005, Guvernul român, acționând prin Ministerul Finanțelor Publice, și Guvernul Republicii Irak au semnat un acord bilateral în scopul achitării datoriei acestei din urmă țări. Acordul prevedea anularea a 80% din datoria Irakului. O parte a datoriei reprezenta contravaloarea construcțiilor executate în această țară de către întreprinderi românești, printre care și reclamanta. În schimbul anulării parțiale a datoriei, Irakul se angaja să achite României suma totală de 977 milioane USD în mai multe tranșe eșalonate pe 10 ani (*supra*, pct. 9).

39. Art. 9 alin. (2) din titlul VII din Legea nr. 247 din 19 iulie 2005 privind (reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, precum) despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate în timpul regimului comunist prevedea că sumele rezultate din recuperarea creanțelor României de la debitorii internaționali în cadrul negocierilor autorizate de Legea nr. 29/1994 (*supra*, pct. 37) se vor vira la Fondul „Proprietatea”, înființat pentru acordarea de despăgubiri.

40. Dispoziția sus-menționată adăuga faptul că succesorii foștilor operatori economici cu capital de stat aveau dreptul la plata creanțelor lor rezultate din activitatea de comerț exterior derulată înainte de 1989 care nu au fost preluate la datoria publică. Aceste creanțe urmau să fie rambursate de Ministerul Finanțelor pe baza cursului de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD.

41. La 10 decembrie 2008, Guvernul a adoptat, în baza Legii nr. 247/2005 și a Acordului bilateral încheiat cu Irakul (*supra*, pct. 38), Hotărârea nr. 1.638 în vederea eșalonării încasărilor din recuperarea creanțelor și a virării sumelor convenite Fondului „Proprietatea” și societăților comerciale care au succedat operatorilor economici cu capital de stat.

42. În hotărâre se preciza că era vorba de creanțele care nu fuseseră preluate de stat la datoria publică și prevedea scoaterea acestor creanțe din evidența contabilă a operatorilor economici vizați.

43. Situația reclamantei era prezentată în anexa la hotărâre, intitulată „Eșalonarea încasărilor de la extern și a virării sumelor convenite Fondului «Proprietatea» și operatorilor economici”, unde se menționa că cuantumul datoriei recunoscute de Irak era de 54.374.485 USD. După aplicarea reducerii datoriei, Irakul s-a angajat să achite Ministerului Finanțelor din România suma de 20.918.040 USD pentru creanța reclamantei. Plata era prevăzută a se face în mai multe tranșe, din care 121.257 USD pentru anul 2009 (*supra*, pct. 12).

44. În anexă se stabilea, de asemenea, un flux de plăți pe 10 ani al sumelor datorate reclamantei. După conversia la cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD aplicată creanței de 20.918.040 USD, suma totală datorată reclamantei de Ministerul Finanțelor se ridica la 31.377 RON¹, din care 181 RON² pentru anul 2009.

45. Prin OUG nr. 91/2010, Guvernul a decis să nu mai vireze creanțele recuperate Fondului *Proprietatea*, ci să le facă venit la bugetul de stat.

46. În nota de fundamentare a acestei ordonanțe se preciza că virarea acestor sume la acest fond atrăgea modificări repetate ale capitalului social al Fondului *Proprietatea*, întârziind

listarea sa la bursă și, în consecință, despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate. De altfel, se preciza că actualul context economico-social impunea identificarea unor noi surse care pot constitui venit al bugetului de stat. În concluzie, în OUG se confirma cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD și fluxul de plăți pentru creanțe.

II. Jurisprudența Curții Constituționale

47. La o dată neprecizată, o altă societate comercială, P., ale cărei creanțe făcuseră de asemenea obiectul negocierilor și acordului bilateral cu Irakul, a sesizat Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate a OUG nr. 91/2010, pe care o ridicase în fața instanțelor interne. Societatea susținea că stabilirea unui curs de schimb special reprezenta o expropriere, o măsură de trecere silită în proprietatea statului a unor sume convenite ei. Aceasta susținea, în plus, că această măsură încălca regulile pieței libere și că o pune într-o situație discriminatorie față de ceilalți operatori economici.

48. Prin Decizia nr. 422 din 24 iulie 2012, Curtea Constituțională a respins excepția cu motivarea că cursul de schimb special prevăzut de OUG nr. 91/2010 fusese stabilit de Legea nr. 247/2005 și că nu reprezenta o expropriere. În ceea ce privește susținerile legate de o pretinsă încălcare a regulilor pieței libere și de o discriminare, Curtea Constituțională le-a respins, cu motivarea că cursul special nu viza decât operatorii economici prevăzuți, în mod expres, în Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008.

49. Aceeași societate comercială P. a ridicat o nouă excepție de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 9 alin. (2) lit. a) din titlul VII al Legii nr. 247/2005 (*supra*, pct. 39—40). Aceasta a reiterat susținerile care fuseseră respinse prin Decizia nr. 422/2012.

50. În Decizia nr. 286 din 23 mai 2013, Curtea Constituțională a decis că dispozițiile legale criticate erau conforme Constituției.

51. Instanța a reținut, printre altele:

„Curtea reține că, anterior anului 1989, activitățile de comerț exterior și cooperare economică internațională erau desfășurate, datorită specificului economiei, în numele statului de agenții săi economici. Prin urmare, astfel cum prevede și textul de lege criticat, în privința creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, derulată înainte de 31 decembrie 1989, statul este legitimat constituțional să acționeze în vederea recuperării acestora, astfel încât reducerea, compensarea, redimensionarea creanțelor, eșalonarea plății, aplicarea de dobânzi sau penalități reprezintă modalități prin care statul poate să acționeze în procesul de recuperare a creanțelor agenților economici de stat referitoare la operațiuni economice desfășurate anterior anului 1989.

În consecință, stabilirea atât a modalității concrete de îndestulare a persoanelor juridice succesoare a agenților economici de stat, cât și a întinderii drepturilor acestora asupra creanțelor vizând operațiunile economice desfășurate anterior anului 1989 este de competența exclusivă a statului, care, potrivit art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, trebuie să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară.

Stabilind o paritate [contestată], statul a asigurat recuperarea creanțelor la care se referă textul de lege criticat, acestea revenind în parte persoanelor juridice succesoare a agenților economici de stat, eventualele diferențe rezultate urmând să se facă venit fie la Fondul «Proprietatea», fie la bugetul de stat.

Astfel, Curtea constată că [...] această măsură de convertire a valutei în moneda națională nu întrunește caracterele juridice ale naționalizării, ca măsură de privire de proprietate caracterizată de lipsa unei despăgubiri.”

III. Jurisprudența instanțelor interne

52. În anii '90, Ministerul Finanțelor a vândut unor terți o parte a creanțelor reclamantei aferente construirii unei fabrici de ciment în Egipt. Ministerul a virat reclamantei contravaloarea

¹ Respectiv echivalentul a 8.526 euro (EUR) la cursul de schimb mediu de 3,68 RON pentru 1 EUR practicat în 2008 de BNR.

² Respectiv echivalentul a 49 EUR la cursul de schimb practicat de BNR.

acestor creanțe convertite în moneda națională la cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD.

53. La cererea reclamantei, care se considera prejudiciată de această vânzare și de aplicarea cursului de schimb special, Tribunalul București, apoi Curtea de Apel București, prin două decizii definitive pronunțate la 26 noiembrie 1999 și, respectiv, 23 iunie 2000, au obligat Ministerul Finanțelor Publice să plătească reclamantei creanțele acesteia la cursul de schimb practicat de BNR. Instanțele au hotărât că aceste creanțe aparțineau reclamantei, nu statului, și au considerat că aplicarea cursului de schimb special era ilegală, reducând de altfel considerabil această creanță (detalii privind această procedură sunt prezentate în S.C. *Uzinexport S.A. împotriva României*, nr. 43.807/06, pct. 6—14, 31 martie 2015).

54. În cadrul unui litigiu în contencios administrativ între Ministerul Finanțelor Publice și societatea P., Înalta Curte de Casație și Justiție a respins, printr-o decizie din 29 martie 2013, contestarea Hotărârii nr. 1.638/2008, cu motivarea că cursul de schimb special făcuse obiectul controlului și validării de către Curtea Constituțională.

IV. Codul de procedură civilă

55. Art. 509 din Codul de procedură civilă, în vigoare din data de 15 februarie 2013, expune motivele care pot sta la baza unei cereri de revizuire. Acesta este redactat astfel în părțile relevante în speță:

ARTICOLUL 509

Obiectul și motivele revizuirii

„(1) Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

[...]

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă.”

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

56. Reclamanta susține că a fost încălcat dreptul la respectarea bunurilor proprii ca urmare a convertirii creanței sale la un curs de schimb special stabilit de stat, considerând că aceasta echivalează cu o naționalizare. Aceasta invocă art. 1 din Protocolul nr. 1, care prevede:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Cu privire la existența unui „bun”

a) Argumentele părților

i. Guvernul

57. Guvernul ridică o excepție preliminară de incompatibilitate *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției.

58. Acesta susține că, înainte de 1990, comerțul exterior era monopol de stat. Precizează că contractele de lucrări ce trebuiau executate în străinătate erau încheiate de operatori economici cu capital de stat din România pe baza acordurilor interguvernamentale de cooperare economică. Concluzia sa este că acești operatori economici acționau în numele și contul statului și că creanțele lor aparțineau statului, care, în opinia sa, era îndreptățit să negocieze recuperarea lor.

59. Cu privire la reglementarea în vigoare înainte de 1989, Guvernul consideră că reclamanta nu ar fi fost în măsură să revendice existența în patrimoniul său a unei creanțe împotriva

Irakului sau împotriva statului român în legătură cu lucrările efectuate de aceasta în Irak în calitate de simplu comisionar al statului.

60. Afirmă că creanța împotriva Irakului revendicată de reclamantă nu a fost luată în considerare la calcularea prețului de vânzare a acțiunilor în cadrul privatizării, explicând că quantumul acesteia era mai mare decât capitalul social al reclamantei (*supra*, pct. 7).

61. Se deduce de aici că reclamanta nu poate pretinde a avea o „speranță legitimă” de a obține exercitarea efectivă a unui drept de proprietate asupra unei creanțe cu o valoare mai mare decât cea stabilită în moneda națională prin Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008. Precizează, totodată, că acțiuni similare au fost respinse de instanțele interne (*supra*, pct. 54).

ii. Reclamanta

62. Reclamanta contestă susținerile Guvernului conform cărora operatorul economic de stat căruia îi succedase acționase în calitate de simplu comisionar al statului. Aceasta afirmă că respectivul contract de construire a fabricii de ciment din Irak fusese încheiat direct de ea cu partenerii irakieni. Precizează că în nume propriu contractase împrumuturi bancare pentru a finanța aceste lucrări, care, explică ea, nu fuseseră preluate în totalitate la datoria publică (*supra*, pct. 4 și 6).

63. Declară că era titulara creanței împotriva Irakului încă de la realizarea lucrărilor și că, ulterior privatizării, a rămas titulara părții din această creanță care nu a fost preluată la datoria publică (*supra*, pct. 6).

64. Reclamanta susține că existența acestei creanțe în patrimoniul său nu a fost niciodată pusă sub semnul îndoielii în cadrul procesului de privatizare. Contestă argumentul Guvernului, conform căruia în calcularea prețului de vânzare a acțiunilor nu s-a ținut cont de aceasta. Susține că această creanță era înscrisă în evidența sa contabilă și că, în consecință, făcea parte din activul societății până la radierea sa, în baza Hotărârii Guvernului nr. 1.638/2008 (*supra*, pct. 17).

65. De altfel, aceasta precizează că în contractul de vânzare a acțiunilor exista prevederea expresă că cumpărătorii preluau toate drepturile și obligațiile ce aparțineau întreprinderii privatizate (*supra*, pct. 7), inclusiv, conform reclamantei, creanța în litigiu.

66. În orice caz, consideră că creanța sa a fost recunoscută prin Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008 și că este titulara creanței exprimate în dolari americani, menționată în această hotărâre.

b) Motivarea Curții

67. Curtea reamintește că un reclamant nu poate să susțină că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 decât în măsura în care hotărârile pe care le contestă se raportează la „bunurile” sale, în sensul acestei dispoziții. Noțiunea de „bunuri” poate să cuprindă atât „active”, cât și valori patrimoniale, inclusiv creanțe, în temeiul cărora un reclamant poate să susțină că are, cel puțin, o „speranță legitimă” de a le vedea concretizate. În schimb, nu se consideră „bunuri” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 speranța de a reconstitui un drept de proprietate care s-a stins de mult timp, nicio creanță condițională care se dovedește a fi caducă în urma neîndeplinirii condiției [*Gratzinger și Gratzingerova împotriva Republicii Cehe* (dec.) (MC), nr. 39.794/98, pct. 69, CEDO 2002-VII].

68. În prezenta cauză, Curtea constată, pentru început, că părțile nu contestă faptul că creanța revendicată de reclamantă nu fusese preluată cu titlu de datorie publică, această preluare vizând doar o parte a creanței în legătură cu lucrările efectuate de reclamantă în Irak (*supra*, pct. 6).

69. De asemenea, constată că, în baza acordului încheiat în 2005 între Republica Irak și România, prima se angaja să achite celei de-a doua 977 milioane USD în scopul plății datoriei sale (*supra*, pct. 9). Conform dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1.638/2008, acesta trebuia să distribuie o parte a acestei sume între operatorii economici, între care și reclamanta, care efectuaseră lucrări în Irak (*supra*, pct. 11 și 41).

70. Curtea nu poate să accepte argumentul Guvernului conform căruia reclamanta nu putea să susțină că are o „speranță legitimă” de a obține exercitarea efectivă a unui drept

de proprietate asupra unei creanțe cu o valoare mai mare decât cea stabilită în moneda națională la cursul de schimb special (*supra*, pct. 61).

71. Constată, într-adevăr, că această creanță a reclamantei împotriva Irakului era în mod expres menționată în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008 și că valoarea acesteia era de 20.918.040 USD (*supra*, pct. 43).

72. Constată, de asemenea, că în niciun moment în cursul procesului de privatizare nu s-a avut în vedere excluderea acestei creanțe din capitalul social al reclamantei care fusese transferat în sectorul privat (*supra*, pct. 7). Din contră, creanța în litigiu nu a fost scoasă din evidența contabilă a reclamantei decât în baza dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1.638/2008 (*supra*, pct. 31 și 42).

73. Având în vedere aceste elemente, Curtea consideră că această creanță astfel recunoscută în beneficiul reclamantei constituie un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1.

74. Cu privire la plata acestei creanțe, Curtea consideră convertirea acesteia în monedă națională ca făcând pur și simplu parte din modalitățile concrete de plată, fără să îi schimbe natura. În consecință, impunerea de către stat a cursului de schimb contestat depinde de aprecierea „echilibrului just” dintre cerințele interesului general al societății și imperatiile protejării drepturilor fundamentale ale persoanelor, ceea ce trebuie să facă obiectul unei examinări pe fond a capătului de cerere.

75. Rezultă că excepția întemeiată de Guvern pe incompatibilitatea *ratione materiae* a cererii nu poate fi reținută.

2. Alte motive de inadmisibilitate

76. Constatând, în plus, că cererea nu este vădit nefondată în sensul art. 35 §3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea o declară admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) **Reclamanta**

77. Reclamanta consideră că atingerea adusă dreptului la respectarea bunurilor proprii nu urmarea un scop legitim „de utilitate publică”. În acest sens arată că toate creanțele recuperate de stat trebuie să alimenteze, în parte, Fondul *Proprietatea* înființat pentru a despăgubi proprietarii de imobile naționalizate (*supra*, pct. 39). Or, aceasta susține că, adoptând OUG nr. 91/2010 (*supra*, pct. 45—46), Guvernul a schimbat destinația acestor sume, însușindu-și-le.

78. În orice caz, susține că, impunând convertirea creanței sale la un curs de schimb special, arbitrar, după părerea ei, Guvernul i-a redus creanța până la un punct în care o consideră naționalizare și i-a impus o sarcină disproporționată.

b) **Guvernul**

79. Guvernul argumentează că adoptarea actelor normative care prevedeau convertirea creanțelor exprimate în dolari americani în moneda națională la un curs de schimb special era justificată de interesul public, al cărui obiectiv era de a garanta capitalul necesar bunei funcționări a Fondului *Proprietatea* și de a accelera despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate.

80. Precizează că actele normative contestate de reclamantă au făcut obiectul unui control de legalitate și de constituționalitate în fața instanțelor interne. Referindu-se la deciziile Curții Constituționale (*supra*, pct. 48 și 50—51), acesta susține că autoritățile interne aveau competență exclusivă în materie de reglementare a raporturilor de proprietate privind creanțele operatorilor economici cu capital de stat.

81. Având în vedere aceste elemente, Guvernul consideră că autoritățile interne au beneficiat de o largă putere de apreciere pentru a alege și pune în practică măsuri, ca cea din prezenta cauză, pentru a proteja interesele naționale în sectorul economic și financiar.

2. Motivarea Curții

a) **Principiile generale**

82. Curtea reamintește faptul că, pentru a fi compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1, o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să păstreze un „echilibru just” între cerințele interesului general al comunității și imperatiile protejării drepturilor

fundamentale ale persoanei (*Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, 23 septembrie 1982, pct. 69, seria A, nr. 52). Un astfel de echilibru nu este respectat dacă persoana vizată a trebuit să suporte o sarcină excesivă și exorbitantă [*Sporrong și Lönnroth*, citată anterior, pct. 69—74; *G.I.E.M. S.R.L. și alții împotriva Italiei* (MC), nr. 1.828/06 și alte 2, pct. 300, 28 iunie 2018].

83. Curtea reamintește că statul dispune de o mare marjă de apreciere atunci când adoptă legi în contextul unei modificări a regimului politic și economic [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Jahn și alții împotriva Germaniei* (MC), nr. 46.720/99 și alte 2, pct. 113, CEDO 2005-VI].

84. Verificarea existenței unui echilibru just impune o examinare globală a diverselor interese implicate și poate necesita o analiză a comportamentului părților, a mijloacelor folosite de stat și a punerii lor în aplicare (*Bidzhiyeva împotriva Rusiei*, nr. 30.106/10, pct. 64, 5 decembrie 2017).

85. În contextul dreptului de proprietate, o importanță deosebită trebuie acordată principiului de bună guvernare (**Nekvedavičius împotriva Lituaniei**, nr. 1.471/05, pct. 87, 10 decembrie 2013). Conform acestui principiu, autoritățile publice, puse în fața unei chestiuni de interes general, sunt obligate să reacționeze în timp util, în mod corect și cu cea mai mare coerență [**Beyeler împotriva Italiei** (MC), nr. 33.202/96, pct. 120, CEDO 2000-I], inclusiv studiind foarte serios alte soluții mai puțin împovărătoare, de avut în vedere pentru a atinge aceleași scopuri sociale și economice (a se vedea, de exemplu, **OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos împotriva Rusiei**, nr. 14.902/04, pct. 651—654, 20 septembrie 2011; **Vaskrsić împotriva Sloveniei**, nr. 31.371/12, pct. 83, 25 aprilie 2017).

86. Curtea reamintește de asemenea faptul că nu trebuie neglijată importanța obligațiilor procedurale în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1. Astfel, aceasta a remarcat de mai multe ori faptul că, în lipsa unei mențiuni în art. 1 din Protocolul nr. 1 în materie de cerințe procedurale, o procedură judiciară aferentă dreptului la respectarea bunurilor trebuie să ofere de asemenea unei persoane vizate ocazia adecvată de a prezenta cauza sa în fața autorităților competente în vederea contestării efective a măsurilor care aduc atingere drepturilor garantate de această dispoziție. O ingerință în exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1 din Protocolul nr. 1 nu poate astfel să aibă legitimitate în absența unei dezbateri desfășurate în contradictoriu și cu respectarea principiului egalității armelor, care permite discutarea aspectelor ce prezintă importanță pentru soluționarea cauzei. Pentru a se asigura de respectarea acestei condiții, trebuie luate în considerare procedurile aplicabile din punct de vedere general (a se vedea, printre altele, *Uzan și alții împotriva Turciei*, nr. 19.620/05 și alte 3, pct. 214, 5 martie 2019, și jurisprudența citată acolo, și *Filkin împotriva Portugaliei*, nr. 69.729/12, pct. 79, 3 martie 2020).

b) **Aplicarea acestor principii în prezenta cauză**

87. Curtea reamintește că a stabilit că reclamanta era titulara unei creanțe împotriva Irakului, în quantum de 20.918.040 USD (*supra*, pct. 71—73). Prin Hotărârea nr. 1.638/2008, Guvernul a impus convertirea creanței reclamantei în monedă națională la cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD. Reclamanta, care nu a consimțit la această convertire, s-a văzut obligată să accepte acest curs, care a atras o reducere substanțială a valorii nominale a creanței sale (*supra*, pct. 12 și 44).

88. Curtea consideră că această convertire obligatorie a creanței la un curs valutar impus se transpune într-o ingerință în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor reclamantei (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Mamatas și alții împotriva Greciei*, nr. 63.066/14 și alte 2, pct. 93, 21 iulie 2016).

89. Curtea consideră că faptele cauzei nu pot fi cu ușurință considerate ca necesitând o examinare exclusiv în raport cu a doua sau a treia normă din art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, într-un cadru similar, *Bäck împotriva Finlandei*, nr. 37.598/97, pct. 58, CEDO 2004-VIII). Consideră că această măsură reiese din prima teză a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care enunță principiul respectării proprietății (*Sporrong și Lönnroth*, citată anterior, pct. 61). Trebuie așadar să examineze dacă

ingerința în exercitarea drepturilor patrimoniale ale reclamantei era compatibilă cu norma generală enunțată în această primă teză.

90. Curtea constată că ingerința în litigiu era „prevăzută de lege”, respectiv de Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008, care făcea referire la cursul de schimb special stabilit prin Legea nr. 247/2005 (*supra*, pct. 26).

91. Cu privire la existența unui scop legitim „de utilitate publică” pentru care devenea necesară ingerința în litigiu, Curtea observă că Hotărârea Guvernului nr. 1.638/2008 a fost adoptată în aplicarea Legii nr. 247/2005 cu privire la despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate în timpul regimului comunist (*supra*, pct. 41).

92. Aceasta reamintește că, din cauza acumulării unor disfuncționalități ale mecanismului de restituire sau de despăgubire, identificate în numeroase hotărâri ale Curții, era imperativ ca statul să ia măsuri cu caracter general, apte să conducă la realizarea efectivă a dreptului la restituire sau la despăgubire, păstrând un echilibru just între diversele interese aflate în joc (*Maria Atanasiu și alții împotriva României*, nr. 30.767/05 și 33.800/06, pct. 219—228, 12 octombrie 2010).

93. În consecință, Curtea admite că statul putea, în mod legitim, să ia măsuri, precum cea denunțată în prezenta cauză, pentru atingerea acestui scop. Ingerința în litigiu urmărea deci un scop de utilitate publică.

94. Cu privire la modificarea ulterioară a destinației sumelor recuperate de stat, pe care reclamanta o invocă pentru a contesta existența unui scop legitim (*supra*, pct. 77), Curtea consideră că nu este necesar să se axeze asupra chestiunii dacă OUG nr. 91/2010, prin care Guvernul a decis să nu mai vireze creanțele recuperate Fondului *Proprietatea*, ci să le includă în bugetul de stat (*supra*, pct. 45—46), era conformă interesului general. De fapt, este suficient să constate că acea convertire impusă prin Hotărârea nr. 1.638/2008, de care se plânge reclamanta, urmărea un scop legitim.

95. Rămâne de stabilit dacă autoritățile române au reușit să păstreze un „echilibru just” între imperativele interesului general și cerințele protejării dreptului reclamantei la respectarea bunurilor sale (a se vedea jurisprudența citată la pct. 82—85, *supra*).

96. În acest context, Curtea subliniază că chestiunea dacă instanțele interne au examinat cu atenție principalele argumente prezentate de părți este de o importanță deosebită. Reamintește că a constatat deja încălcarea acestei dispoziții în cauze în care instanțele interne nu au efectuat o analiză de proporționalitate a măsurii contestate în raport cu scopurile urmărite și argumentele părților (a se vedea, mai ales, *Megadat.com SRL împotriva Moldovei*, nr. 21.151/04, pct. 74, CEDO 2008; *Paulet împotriva Regatului Unit*, nr. 6.219/08, pct. 67—69, 13 mai 2014; *Uzan și alții*, citată anterior, pct. 215).

97. Examinând hotărârile pronunțate în prezenta cauză de instanțele interne care au soluționat acțiunea civilă introdusă de reclamantă împotriva Ministerului Finanțelor, Curtea constată că aceste instanțe nu au pus în balanță interesele aflate în joc. Acestea au acordat o pondere decisivă faptului că numai statul era abilitat să negocieze recuperarea creanței reclamantei și să decidă asupra destinației sumelor virate de Irak în temeiul acestei creanțe (*supra*, pct. 26—35).

98. Acestea au hotărât astfel că statul putea decide liber convertirea creanței în monedă națională la un curs mai mic decât cel practicat de BNR, orice cerere de invalidare a acestui curs de către puterea judecătorească fiind inadmisibilă întrucât aceasta din urmă risca să încalce competențele puterii legislative (*supra*, pct. 30).

99. Cât despre instanțele care au soluționat acțiunea în contencios administrativ, Curtea constată că nici acestea nu au răspuns la argumentul reclamantei constând în denunțarea caracterului arbitrar și disproportionat al cursului de schimb special. Reiese din motivarea deciziilor lor că controlul aplicat Hotărârii nr. 1.638/2008 s-a limitat la legalitatea procedurii adoptării acesteia și conformității acesteia cu Legea nr. 247/2005 (*supra*, pct. 23 și 25).

100. Curtea mai observă că, într-un litigiu similar, Curtea Constituțională nu a mai verificat dacă atingerea adusă dreptului de proprietate al întreprinderilor afectate de dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1.638/2008 era proporțională cu scopul urmărit. Instanța nu a examinat dacă existau alte măsuri, mai puțin împovărătoare, pe care autoritățile publice ar fi putut în mod rezonabil să le pună în practică în serviciul cauzei de utilitate publică de despăgubire a foștilor proprietari de imobile naționalizate. Instanța a hotărât că recunoașterea drepturilor de creanță și a modalităților concrete de plată se încadra în competența exclusivă a statului (*supra*, pct. 51).

101. Cât despre hotărârile pronunțate în prezenta cauză, Curtea constată că, contrar celor impuse de obligațiile procedurale în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 (*supra*, pct. 86), instanțele interne investite cu judecarea cauzei au omis să pună în balanță interesele aflate în joc, conform criteriilor pertinente enunțate în jurisprudența sa (*supra*, pct. 82—85). Instanțele și-au concentrat analiza asupra marjei de apreciere a statului, ignorând faptul că măsurile luate au avut consecințe importante asupra dreptului la respectarea bunurilor reclamantei, care și-a văzut valoarea creanței sale redusă în mod drastic (*supra*, pct. 44).

102. Cu siguranță, statele beneficiază de o largă marjă de apreciere cu privire la modul de a înțelege imperativele de „utilitate publică” sau de interes general [*Hutten-Czapska împotriva Poloniei* (MC), nr. 35.014/97, pct. 166, CEDO 2006-VIII]. Totuși, acest lucru nu poate să justifice faptul că instanțele omit în totalitate, așa cum s-a întâmplat în prezenta cauză, să efectueze punerea în balanță a intereselor aflate în joc, nerespectând astfel obligațiile procedurale care le incumbă în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

103. De altfel, Curtea observă că jurisprudența instanțelor judecătorești interne nu este unitară. În litigiile oarecum similare în care este implicată reclamanta, anumite instanțe au efectuat o asemenea punere în balanță, ceea ce a condus la anularea convertirii creanțelor persoanei în cauză, cu motivarea că aplicarea cursului de schimb special însemna o reducere substanțială a valorii creanțelor respective (*supra*, pct. 53).

104. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că, în prezenta cauză, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

II. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

105. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

106. Reclamanta solicită repararea prejudiciului material pe care susține că l-a suferit. Face trimitere la un raport de expertiză, care evaluează acest prejudiciu la 10.603.903 euro (EUR). Această sumă ar corespunde cuantumului scadențelor creanței sale care îi erau datorate în perioada 2009—2020, precum și dobânzilor aplicate la această sumă.

107. Solicită de asemenea 100.000 EUR pentru prejudiciul moral. Susține că a suferit inconveniente în legătură cu administrarea raporturilor sale comerciale și alte dificultăți cu privire la planificarea activității sale economice în raport cu creanța în litigiu.

108. Guvernul contestă pretențiile reclamantei și consideră că rambursarea sumei solicitate nu are bază legală în dreptul intern. De altfel, precizează că numai suma de 121.257 dolari americani a fost contestată în fața instanțelor interne (*supra*, pct. 13).

109. În ceea ce privește suma solicitată pentru prejudiciul moral, Guvernul consideră că o constatare a unei încălcări ar putea constitui în sine o reparație echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamantă.

110. Curtea reamintește că o hotărâre prin care a constat o încălcare impune statului părât obligația de a pune capăt respectivei încălcări și de a înlătura consecințele acesteia astfel încât să restabilească pe cât posibil situația existentă înainte de încălcare [*Jatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31.107/96, pct. 32, CEDO 2000-XI].

111. În prezenta cauză, Curtea observă că, atunci când constată încălcarea drepturilor unui reclamant, art. 509 alin. 10 din Codul de procedură civilă al României (*supra*, pct. 55) permite revizuirea unei cauze în plan intern cu scopul de a repara încălcarea Convenției (S.C. *Uzinexport S.A.*, nr. 43.807/06, pct. 41, 31 martie 2015; *Elisei-Uzun și Andonie împotriva României*, nr. 42.447/10, pct. 78, 23 aprilie 2019; *Bocu împotriva României*, nr. 58.240/14, pct. 41, 30 iunie 2020).

112. Curtea constată că aceasta este situația din prezenta cauză, având în vedere că a concluzionat că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 prin aceea că, în mod contrar celor impuse de jurisprudența sa, instanțele interne au omis să pună în balanță interesele aflate în joc.

113. Ținând seama de aceste circumstanțe, Curtea consideră că cea mai potrivită reparație pentru reclamantă ar fi aceea de a i se permite revizuirea cauzei (a se vedea, *mutatis mutandis*, S.C. *Uzinexport S.A.*, citată anterior, pct. 41; *Elisei-Uzun și Andonie*, citată anterior, pct. 78; *Bocu*, citată anterior, pct. 41). Prin urmare, nu este necesar să acorde reclamantei o sumă cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material.

114. Curtea reamintește posibilitatea ca pentru o societate comercială să existe un alt prejudiciu decât cel material, care să necesite o reparație pecuniară. Acest prejudiciu poate de fapt să constea, pentru o atare societate comercială, din elemente mai mult sau mai puțin „obiective” și „subiective”. Printre aceste elemente trebuie să se recunoască reputația întreprinderii, dar și incertitudinea în planificarea deciziilor care vor fi luate, problemele provocate administrării întreprinderii înseși, ale căror consecințe nu se pretează la un calcul exact, și, în cele din urmă, deși într-o mai mică măsură, îngrijorarea și inconvenientele resimțite de membrii organelor de conducere a societății [a se vedea, *mutatis*

mutandis, *Comingersoll S.A. împotriva Portugaliei* (MC), nr. 35.382/97, pct. 35, CEDO 2000-IV]. În opinia Curții, în prezenta cauză, neluarea în considerare de către instanțele interne a intereselor reclamantei în cadrul litigiilor aflate pe rolul lor a dus, probabil, pentru aceasta din urmă, la o stare de incertitudine și probleme în gestionarea întreprinderii, pe care o constatare a încălcării nu ar fi suficientă să le repare. În acest sens, acordă reclamantei 5.000 EUR pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit pe această sumă.

B. Cheltuieli de judecată

115. Reclamanta solicită, de asemenea, suma de 15.000 EUR pentru cheltuielile de judecată suportate în cadrul procedurii desfășurate în fața Curții. Aceasta prezintă, în justificarea solicitării, chitanțe ce atestă plata sumei de 10.000 EUR pentru onorariul avocatului și 5.000 EUR pentru costul expertizei privind prejudiciul material.

116. Guvernul contestă suma solicitată pentru cheltuieli de judecată, considerând-o excesivă.

117. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În prezenta cauză, ținând seama de documentele de care dispune și de jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să acorde societății reclamante suma de 10.000 EUR pentru cheltuielile ocazionate de procedura desfășurată în fața sa.

C. Dobânzi moratorii

118. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:

(i) 5.000 EUR (cinci mii de euro) pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

(ii) 10.000 EUR (zece mii de euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit de către reclamantă;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 2 noiembrie 2021, în temeiul art. 77 §2 și §3 din regulament.

PREȘEDINTE
TIM EICKE

Grefier adjunct,
Ilse Freiwirth

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.

Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

MONITORUL
OFICIAL

